

8.76x26.23	4	עמוד 2	כותרת - הארץ	04/04/2012	31532863-1
פנחס שיפמן נשיא המרכז האקדמי למשפ - 26330					

אבירמה גולן

חירות מדומה

מעניקה לרבנים יותר שליטה. מה שנראה כמו חירות מסחררת איננו אפוא אלא אולת יד וכניעה.

וכשם שהחילונים מוותרים על החירות שניתנה בידם להגדיר את אופייה היהודי של המדינה כרוחם, כך הרתיים מוותרים על החירות לערכן את ההלכה. ספר חדש ונועז מאת המשפטן והוגה הרעות הפרופסור פנחס שיפמן, שהוביל בזמנו את המאבק (שנכשל) למען נישואים אזרחיים, טוען ש"איש ההלכה נידון לחירות", ומתווכח עם ההפרדה הבעייתית שעשה בזמנו פרופסור ישעיהו ליבוביץ' בין ההלכה למוסר. לדבריו, ליבר ביץ' פטר את היהדות ממוסריות, ובין היתר שיחרר בכך את הימין הרתי-הקנאי מאחריות מוסרית.

הסידור המעוות הזה - המא-פשר לחילונים לראות את המורשת היהודית כמנותקת מריון מוסרי (ובכך להימנע ממאבק אידיאולוגי), ומניח לדתיים לח-מוק מהתמודדות עם ההתל-כטות המוסרית לנוכח ההלכה (שיפמן מציין כדוגמה בולטת במיוחד את ההתחמקות מהכרה בהומוסקסואליות וההטפה ל"קרר שם המשפחה"), נוח כנראה לשני הצדדים, אך טומן בחובו ודע של פורענות. הוא יוצר מראית עין של פלורליזם רב-תרבותי, אך שומט לחלוטין את הקרקע מתחת להגדרה, ההולכת ונעשית רעועה, "דמוקרטית ויהודית".

בהדרגה נוצרות בישראל שתי קבוצות: האחת מדברת בלעדית בשם הדמוקרטיה, ומגוננת בחי-רוף נפש בעיקר על הקרואסון הפ-רטי שלה, והשנייה מדברת בשם היהדות ונלחמת כארי על הזכות לסתום פיות של נשים, לבטל גיורים, לאמלל חרמיניים ולפקח על צניעותן של ילדות בגן.

בפסח הזה, הקבוצה הרא-שונה תרוויח לעצמה עוד כמה קרואסונים וקפה משובח בשמש האביבית. אבל מוטב שלא תט-עה: אם היא לא תודרוז לשלב יריים עם אותם כוחות במחנה הדתי שמייצגים שיפמן ואחרים כמותו, ולהגדיר סוף-סוף איזו דמות היא רוצה שתהיה למדינה הזאת, ה"דמוקרטיה ויהודית", תאבד לה אפילו מראית העין של חירותה המדומה.

מתם לב שפחות ופי-חות אנשים מצטיידים בערב חג המצות כפי-תות טריות להקפאה?

ש

לא שהמוני בית ישראל החילונים חזרו לפתע בתשובה. פשוט, בשי-נים האחרונות אין שום בעיה לקי-נות לחם טרי, קרואסון שמנמן או עוגיות גרנולה בכל מקום כמעט. נכון, בעיקר בתל אביב, ובמיוחד בבתי קפה שמתהדרים בשמות בעלי סיומת צרפתית לעילא, אבל המצה כבר לא מה שהיתה.

מה נשתנה? ובכן, אמנם כינוי הגנאי "מדינת תל אביב" שהורבק לעיר התוססת הזאת נבזי וצדקני, אבל אין מנוס מהמחשבה העגור-מה שהפער בין החיים המתנהלים בה בחרווה לבין המתרחש בשאר החברה הישראלית מתחיל להיות משונה. דומה שהאזרחים המי-נהלים חיים חופשיים משקיעים עצמם בחגיגה שמעדיפה להתעי-לם לחלוטין מהסחף הרתי הסור-גר עליהם, בבחינת אכול ושתה-כי מחר מי יודע מה יכריחו אותי-נו לא לעשות.

כי בעוד שבבתי הקפה הנ"ל יוגשו בגלוי, ובניגוד לחוק החמץ, מיני לחמים מתובלים (איך אפי-שר לאכול שרימפס בחמאה ושום בלי לחם טרי?), במצעדי הגאווה השנתיים יצערו עוד ועוד אנ-שים ובשבת אולי יתחילו לנסוע אוטובוסים - ישראל הרשמית, ושמא יש לומר האמיתית, רבקה יותר ויותר בהלכה. ולא בסתם הלכה, אלא בגרסתה הנוקשה והאנכרוניסטית ביותר, המנות-קת מהעולם היהודי הפלורליסטי, ובהנהגתו של ממסד שהולך ומי-תעצם וכל קשר בינו לבין הזמן, המקום והמרקם האנושי המשתנה מקרי בלבד.

הכשרות והחמץ הם העניינים הוניחים יחסית. אפילו העדר התחבורה הציבורית בשבת מרי-גיו אבל לא נורא. לא כמו חוקי האישות, הגיור והקבורה. אבל גם לאלה, כמו לעניין הקרואסונים, החילונים פיתחו לעצמם מעקי-פים: ידועים בציבור, נישואי חו"ל, קבורה בקיבוצים. הבעיה היא, שכל מעקף ממחיש ביתר שאת את סמכותו הבלעדית של המונר-פול הרתי, וכל התעלמות מהתעי-צמותה הבוטה של הכפייה הרתית